

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2155/2022
06.07.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Споменке Зарић, Бисерке Живановића, Драгане Миросављевић и Гордане Комненић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Јована Петковић Бранисављевић, адвокат из ..., против туженог ЈКП „Водовод и канализација“ Панчево, чији је пуномоћник Саша Левнајић, адвокат из ..., ради исплате разлике накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора и исхране у току рада, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 5024/21 од 04.03.2022. године, у седници већа одржаној дана 06.07.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ предлог туженог за одлучивање о ревизији као о изузетно дозвољеној у смислу члана 404. Закона о парничном поступку.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 5024/21 од 04.03.2022. године и пресуда Основног суда у Панчеву П1 182/21 од 02.11.2021. године, тако што се **ОДБИЈА** тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да тужиоцу за период од 11.03.2018. до 01.01.2020. године, исплати на име разлике између исплаћеног и траженог износа на име накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора износ од 52.330,73 динара и на име разлике између исплаћеног и траженог износа на име накнаде трошкова исхране у току рада износ од 45.012,50 динара, са законском затезном каматом на сваки појединачни месечни износ, као и захтев за накнаду трошкова парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 98.064,00 динара, у року од 15 дана.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву П1 182/21 од 02.11.2021. године, ставом првим изреке, дозвољено је поступање по објективно преиначеном тужбеном захтеву тужиоца од 01.11.2021. године. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и обавезан тужени да тужиоцу за период од 11.03.2018. до 01.01.2020. године, исплати на име разлике између исплаћеног и припадајућег износа на име накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора укупан износ од 52.330,73 динара и на име разлике између исплаћеног и припадајућег износа на име накнаде трошкова исхране у току рада укупан износ од 45.012,50 динара, са законском затезном каматом

на сваки појединачни месечни износ, почев од 01. у наредном месецу за претходни доспели месец, па до исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 88.333,73 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до дана исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 5024/21 од 04.03.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена првостепена пресуда у ставу другом изреке. Ставом другим изреке, преиначено је решење садржано у ставу трећем изреке првостепене пресуде и обавезан тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 121.333,73 динара, са каматом. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 18.000,00 динара. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка, као неоснован.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права позивајући се на члан 404. ЗПП.

Имајући у виду различиту судску праксу у истој правној ситуацији израженим у пресудама апелационих судова на шта је ревидент указао, Врховни касациони суд налази да су у конкретном случају испуњени услови из члана 404. Закона о парничном поступку, да се ревизија сматра изузетно дозвољеном, па је ради потребе уједначавања судске праксе донео одлуку као у ставу првом изреке.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11...55/14), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у утуженом периоду био у радном односу код туженог. У спорном периоду послодавац је накнаду трошкова за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора исплаћивао запосленима у складу са програмом пословања туженог за 2018. и 2019. годину по којима је накнада трошкова за исхрану у току рада износила 99,97 динара бруто дневно, а регрес за коришћење годишњег одмора 1.141,22 динара бруто месечно. Анексом уговора о раду закљученог између парничних странака измењена је тачка 4. уговора и уговорено право запосленог на накнаду трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора у складу са програмом пословања код туженог. Износи досуђени тужиоцу представљају разлику између накнаде трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора обрачунате у вредности прописаној Посебним колективним уговором за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике и Посебним колективним уговором за јавна и јавно комунално предузеће града Панчева и накнаде тих трошкова исплаћених тужиоцу за утужени период. Висина потраживања утврђена је на основу резултата вештачења од стране вештака економско-финансијске струке.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом одредаба члана 104, 246, 258. и 259. Закона о раду, члана 9. ст. 1. и 2. Закона о привременом

уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, те правила из члана 60, 65. и 66. Посебног колективног уговора за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије ("Службени гласник РС" бр. 27/15 од 18.03.2015. године, ступио на снагу 26.03.2015. године) и члана 80, 84. и 85. Посебног колективног уговора за јавна и јавно комунално предузеће града Панчева ("Службени гласник РС" бр. 59/2015, који је ступио на снагу 03.07.2015. године), оценио да тужилац основано потражује мање исплаћену накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора у складу са посебним колективним уговорима, да се правила из члана 4. Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других примања код корисника јавних средстава не односе на накнаду за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, па је као основане усвојио постављене тужбене захтеве.

Према ставу другостепеног суда, иако се трошкови за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора сматрају зарадом, у ширем смислу тог појма одређеног чланом 105. став 3. Закона о раду и чланом 118. став 1. тач. 5. и 6. Закона о раду, они су по свом карактеру накнаде за повећане трошкове које запослени има док ради, а не накнаде за обављени рад из чланова 106. и 107. Закона о раду, због чега се на њих не могу применити ни правила из члана 4. Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада.

По оцени Врховног касационог суда становиште нижестепених судова није правилно.

Одредбом члана 1. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава („Службени гласник РС“, број 116/14 – ступио на снагу 28.10.2014. године), прописано је да се овим законом привремено уређује основица, односно вредност радног часа, вредност бода и вредност основне зараде, за обрачун и исплату плата, односно зарада као и других сталних примања изабраних, именованих, постављених и запослених лица као корисника јавних средстава са циљем очувања финансијског система у Републици Србији и система плата и зарада у јавном сектору. У члану 3. став 1. наведеног закона, прописано је да се у овом закону платом сматра зарада запосленог код корисника јавних средстава утврђен у складу са законом који уређује радне односе, односно плате изабраног, именованог и постављеног лица, запосленог код корисника јавних средстава утврђеног у складу са законом који уређује плату у државним органима, органима локалне власти, организацијама обавезног социјалног осигурања и јавним службама. У члану 4. истог закона, прописано је да су ништаве одредбе општег или појединачног акта којима се повећавају основице, коефицијенти и други елементи, односно уводе нови елементи на основу којих се повећава износ плате и других сталних примања код субјеката из члана 2. овог закона, донет за време примене овог закона.

Тужени је корисник буџетских средстава, па се на њега, осим поменутог закона, примењује и Закон о буџету и Закон о буџетском систему, па обавезе које преузима морају одговарати апропријацији која му је одобрена за ту намену у одговарајућој буџетској години (члан 54. Закона о буџетском систему).

Под зарадом сматрају примања из радног односа као што је, између осталог и накнада за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, а што произлази из одредбе члана 105. Закона о раду, а појам зараде у складу са Законом о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, подразумева зараду утврђену у складу са законом који уређује радне односе. Другачијим тумачењем појма зараде не би био испуњен циљ Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава (члан 1), јер би то значило селективну примену закона, имајући у виду и да коефицијент за обрачун плате изабраних, именованих и постављених лица и запослених у складу са Законом о платама у државним органима и јавним службама, садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, на које се као и на запослене код туженог примењује Закон о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава.

С обзиром да су правила из Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, Закона о буџету и Закона о буџетском систему императивне природе која се морају безусловно поштовати, без права да се у њима било шта мења, код буџетског финансирања плата код туженог није могуће применити корективно правило из члана 8. став 2. Закона о раду, јер је управо законом одређен начин утврђивања основице за плате. Због тога и по схватању овог суда, одредбе Посебног колективног уговора, донете након ступања на снагу Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, ништаве су и као такве не могу да производе правно дејство (ПКУ не може бити супротан закону на основу члана 103. ЗОО у вези члана 240. Закона о раду) због чега су нижестепене пресуде преиначене и тужбени захтев тужиоца одбијен.

На основу изложеног, применом одредбе члана 416. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу другом изреке.

Тужени је успео у поступку по ревизији, па му на основу члана 153. и 154. ЗПП припадају опредељени трошкови парничног поступка, који су досуђени у висини од 98.064,00 динара и обухватају трошкове на име: састава одговора на тужбу и образложеног поднеска од стране адвоката по 9.000,00 динара, заступања на два одржана рочишта по 10.500,00 динара и два неодржана рочишта по 7.500,00 динара, састава жалбе и ревизије по 18.000,00 динара, према тарифном броју 13. Тарифе о наградама и накнадама за рад адвоката („Службени гласник РС“ број 121/12...37/21), као и на име судских такси за: одговор на тужбу 2.270,00 динара и жалбу 5.794,00 динара, одмерено према тарифном броју 1. и 2. таксене тарифе Закона о судским таксама („Службени гласник РС“ број 128/24...106/15).

На основу члана 165. став 2. ЗПП, одлучено је као у ставу трећем изреке.

**Председник већа - судија
Јасминка Станојевић, с.р.**

За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић